

ZAKON
O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVI ZAKONA O PRAVILIH CESTNEGA PROMETA**I. UVOD****1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA**

Zakon o pravilih cestnega prometa (Uradni list RS, št. 156/21 – uradno prečiščeno besedilo in 161/21 – popr.; v nadaljnjem besedilu: ZPrCP) določa prometna pravila ravnanja v cestnem prometu ter pooblastila in sankcije, ki jih pri izvajanju zakona izrekajo pristojni organi.

Leta 2017 je Državni zbor Republike Slovenije sprejel Zakon o spremembi Zakona o pravilih cestnega prometa (Uradni list RS, št. 54/17), ki je vključeval spremembo štirinajstega odstavka 30. člena ZPrCP, s katero se je določilo, da morajo vozniki, v primeru ustavljanja ali zastoja prometa na avtocesti in hitri cesti z dvema ali več prometnimi pasovi za vožnjo v eno smer, med kolonama vozil takoj vzpostaviti reševalni pas, ki je dovolj širok za varno vožnjo intervencijskih vozil. Vozila, ki se ustavljajo ali stojijo na skrajnem levem prometnem pasu, se morajo razvrstiti čim bolj levo, tudi čez robno črto smernega vozišča. Vozila, ki se ustavljajo ali stojijo na ostalih prometnih pasovih, pa se morajo razvrstiti čim bolj desno, tudi čez robno črto smernega vozišča, kar vključuje tudi odstavni pas. Voznik, ki ravna v nasprotju z navedeno določbo, se kaznuje z globo 200 eurov.

Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o pravilih cestnega prometa (Uradni list RS, št. 123/21) so se zvišale tudi nekatere kazenske določbe, določene v 101. členu Zakona o pravilih cestnega prometa (Uradni list RS, št. 109/2010, 57/2012, 63/2013, 68/2016, 54/2017, 3/2018 - odl. US, 43/2019 - ZVoz-1B in 92/2020), in sicer:

- kazenska določba za neupoštevanje pomena posebnih svetlobnih in zvočnih znakov (zvišanje globe za udeleženca cestnega prometa iz 80 eurov na 160 eurov in zvišanje globe za voznika iz 160 eurov na 300 eurov),
- kazenska določba za priključitev vozilu s prednostjo (zvišanje globe za voznika iz 80 eurov na 300 eurov),
- kazenska določba za nameščanje naprav za dajanje posebnih svetlobnih in zvočnih znakov na vozila, na katerih teh naprav ni dovoljeno uporabljati (zvišanje globe za voznika iz 80 eurov na 160 eurov).

V praksi je vse več primerov neupoštevanja pomena posebnih svetlobnih in zvočnih znakov (priključitev vozilu s prednostjo) ter neupoštevanja pravila o vzpostavitvi reševalnega pasu in vožnji po vzpostavljenem reševalnem pasu na avtocesti in hitri cesti z dvema ali več prometnimi pasovi za vožnjo v eno smer. Za navedene kršitve se zato predlaga višja globa, in sicer globa v višini 500 eurov in stranska sankcija treh kazenskih točk.

Ugotovljene kršitve – priključitev vozilu s prednostjo in neupoštevanje pravila o vzpostavitvi reševalnega pasu:

	Neupoštevanje pravila o vzpostavitvi reševalnega pasu – kršitev določbe štirinajstega odstavka 30. člena ZPrCP	Priključitev vozilu s prednostjo – kršitev določbe petega odstavka 101. člena ZPrCP
2021	42	7
2022	65	8
2023	104	22
2024*	53	7

*obdobje od 1.1.2024 do vključno 25.8.2024

Vir: Policija

V Republiki Sloveniji moramo prilagoditi in posodobiti odnos do tega, da ima vsak udeleženec v cestnem prometu enakopravno možnost uporabljati ceste, pri čemer njegova varnost ali življenje ne sme biti ogroženo zaradi nevarnega vedenja drugih.

2. CILJI, NAČELA IN POGLOAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Predlog zakona zasleduje temeljne cilje prometno-varnostne politike v Sloveniji, to je večja varnost vseh udeležencev v cestnem prometu, ter zmanjšanje števila prometnih nesreč s smrtnim izidom in prometnih nesreč, v katerih so osebe poškodovane.

Ravnanje udeležencev cestnega prometa dejansko usmerjajo prometna pravila. Če bi bilo to ravnanje skladno z uzakonjenimi pravili, v skladu z načelom zaupanja v cestnem prometu ne bi bilo škodljivih posledic, ki se lahko kažejo v obliki materialne škode, telesnih poškodb ali celo smrti.

2.2 Načela

V predlogu zakona je poudarek na naslednjih načelih:

- načelo defenzivnega ravnanja,
- načelo zaupanja,
- načelo varstva šibkejših udeležencev cestnega prometa.

Prvo načelo določa, da mora vsak udeleženec ravnati tako, da poteka cestni promet nemoteno, umirjeno in varno. Od vsakega udeleženca cestnega prometa se pričakuje, da pravočasno zazna morebitno nevarnost v cestnem prometu in ji prilagodi svoje ravnanje. Zakon določa, da je vsak udeleženec cestnega prometa dolžan ravnati tako, da s svojimi ravnanji ne ovira ali ogroža drugih udeležencev cestnega prometa oziroma, da jim ne povzroča škode.

Drugo načelo določa, da ima vsak udeleženec cestnega prometa, ki ravna v skladu s cestnoprometnimi pravili, pravico tudi od drugega udeleženca cestnega prometa pričakovati, da bo ravnal skladno s pravili cestnega prometa.

V zakonu je posebej poudarjena dolžnost, s katero se vsem udeležencem cestnega prometa nalaga skrb za šibkejše udeležence v cestnem prometu, kot so otroci, starejši ljudje, slepi, invalidi in druge osebe, ki niso v celoti sposobne za samostojno udeležbo v cestnem prometu, na katere morajo udeleženci cestnega prometa posebej paziti.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev:

Temeljne spremembe predloga zakona so naslednje:

- strožja obravnava voznikov, ki ne upoštevajo pomena posebnih svetlobnih in zvočnih znakov, nameščenih na vozilih s prednostjo, za spremstvo in v spremstvu, ter se priključijo vozilu s prednostjo, za spremstvo in v spremstvu ali jih prehitijo,
- strožja obravnava voznikov, ki ne vzpostavijo reševalnega pasu ali vozijo po vzpostavljenem reševalnem pasu in s tem voznikom intervencijskih vozil preprečuje izvedbo nujnih nalog, potrebnih za reševanje življenja ali premoženja oziroma za preprečitev nastanka velike materialne škode.

b) Način reševanja:

Vse navedene rešitve, ki izhajajo iz predloga zakona, se bodo urejale na podlagi predlaganega zakona.

c) Normativna usklajenost predloga zakona:

Predlog zakona je usklajen z Zakonom o prekrških.

d) Usklajenost predloga zakona:

Predlog zakona je usklajen z družbo DARS, d. d., ki je v postopku priprave predloga zakona tudi neposredno sodelovala.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona ne bo imel finančnih posledic za državni proračun in druga javno-finančna sredstva, niti niso predvideni povečanje ali zmanjšanje prihodkov državnega proračuna, povečanje ali zmanjšanje obveznosti za druga javna finančna sredstva ter prihranki za državni proračun in druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predlog zakona ne predvideva porabe proračunskih sredstev, zato za izvajanje zakona ni treba zagotoviti dodatnih finančnih sredstev v sprejetem državnem proračunu.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1 Prilagojenost predloga ureditve pravu EU

Predlog zakona ni predmet ureditve prilagajanja predpisom Evropske unije.

5.2 Primerjalna ureditev v drugih pravnih sistemih

5.2.1 Nemčija

Za nemško ministrstvo (*Bundesministerium für Digitales und Verkehr*) je reševanje človeških življenj v primeru nesreč glavna prednostna naloga. Pravila o pravilnem razvrščanju pri oblikovanju reševalnega pasu se oglašujejo tako preko medijskih kanalov Sveta za varnost v cestnem prometu (*Deutscher Verkehrssicherheitsrat*) kot tudi preko transparentov, ki so pritrjeni na avtocestne mostove.

Straßenverkehrsordnung (StVO) v drugem odstavku 11. člena določa, da treba reševalni pas vzpostaviti, ko vozila na avtocesti ali drugi cesti z najmanj dvema voznima pasovoma za vožnjo v eno smer vozijo s hitrostjo pešca ali ko stojijo.

Uporaba reševalnega pasu je v Nemčiji dovoljena le policiji, reševalnim službam, gasilcem in vlečnim podjetjem. Drugi udeleženci cestnega prometa reševalnega pasu ne smejo uporabljati.

Uporaba oziroma vožnja po reševalnem pasu je, po določbah StVO sankcionirana z globo od 200 eurov do 320 eurov, dvema kazenskima točkama in eno mesečno prepovedjo vožnje motornega vozila.

5.2.2 Avstrija

V primeru nastajanja zastojev morajo vsi vozniki na avstrijskih avtocestah in dvopasovnih cestah vzpostaviti reševalni pas (*Rettungsgasse*) med posameznimi pasovi. To pravilo velja povsod, kjer sta vsaj dva pasova in sta pasova za promet v vsako smer fizično ločena z zaporo ali drugim

objektom. Ohranjanje prostega reševalnega pasu mora zagotoviti, da lahko vozila reševalnih služb dostopajo do kraja dogodka, ne da bi jih zadržal promet.

Če na avtocestah ali hitrih cestah pride do zastoja prometa ali zastojev, so vsi udeleženci v prometu dolžni oblikovati reševalni pas – še preden pride do zastoja prometa in četudi še ne prihaja reševalno vozilo.

Na dvopasovnih avtocestah in hitrih cestah morajo vozniki voziti po desnem pasu čim dlje do desnega roba vozišča, tudi z uporabo bankine. Udeleženci v prometu na levem prometnem pasu se morajo umakniti čim bolj na levi rob voznega pasu.

Enak sistem velja za tri ali večpasovne avtoceste in hitre ceste. Vsa vozila na skrajnem levem pasu se morajo premakniti čim bolj levo. Vsa vozila na drugih pasovih se morajo premakniti čim bolj v desno, da oblikujejo reševalni pas – po potrebi tudi na bankino.

Neupoštevanje pravila o vzpostavitvi reševalnega pasu ali vožnja po reševalnem pasu, če do tega voznik nima pravice, se kaznuje z globo do 726 evrov. Če ima ravnanje voznika za posledico oviranja vožnje intervencijskih vozil po reševalnem pasu, je za kršitev predpisana globa v višini od 72 do 2.180 evrov.

5.2.3 Hrvaška

Hrvaški zakon, ki ureja varnost cestnega prometa (*Zakon o sigurnosti prometa na cestama*) v 152. členu določa, da se morajo vozniki umakniti vozilom s prednostjo, da imajo vozila prosto pot, po potrebi se morajo tudi ustaviti. V 152. členu je določeno tudi pravilo vzpostavitve reševalnega pasu v primeru ceste z enim, dvema ali več prometnimi pasovi za vožnjo v eno smer. Voznik, ki ne upošteva pravil o vzpostavitvi reševalnega pasu se kaznuje z globo v višini 60 evrov.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona ne uvaja novih postopkov.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona ne uvaja novih obveznosti strank.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona ne bo imel tovrstnih posledic.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Predlog zakona ne bo imel tovrstnih posledic.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Predlog zakona ne bo imel tovrstnih posledic.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog zakona ne bo imel tovrstnih posledic.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona ne bo imel tovrstnih posledic.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

- a) Predstavitev sprejetega zakona:
 - širši javnosti (mediji, spletne predstavitve).
- b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

- spremljanje izvajanja tega zakona bo potekalo na Ministrstvu za infrastrukturo kot v okviru rednega dela. Metodologija za spremljanje doseganja ciljev ni predvidena.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

/

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona:

Predlog zakona je bil dostopen javnosti v skladu z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja.

8. Podatek o zunanjem strokovnjaku oziroma pravni osebi, ki je sodelovala pri pripravi predloga zakona, in znesku plačila za ta namen:

Pri pripravi predloga zakona ni sodeloval zunanji strokovnjak oziroma pravna oseba.

9. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles

Pri delu Državnega zbora Republike Slovenije in delovnih teles bodo sodelovali:

- mag. Alenka Bratušek, ministrica, Ministrstvo za infrastrukturo,
- mag. Andrej Rajh, državni sekretar, Ministrstvo za infrastrukturo,
- mag. Andreja Knez, generalna direktorica Direktorata za ceste in cestni promet, Ministrstvo za infrastrukturo,
- Drago Gaberšek, vodja Sektorja za vozila, voznike in varnost cestnega prometa, Direktorat za ceste in cestni promet, Ministrstvo za infrastrukturo.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o pravilih cestnega prometa (Uradni list RS, št. 156/21 – uradno prečiščeno besedilo in 161/21 – popr.) se v 15.a členu v osmi alineji besedilo »petnajstega, šestnajstega, sedemnajstega, osemnajstega, devetnajstega in dvajsetega« nadomesti z besedilom »šestnajstega, sedemnajstega, osemnajstega, devetnajstega, dvajsetega, enaindvajsetega in dvaindvajsetega«.

2. člen

30. člen se spremeni tako, da se glasi:

»30. člen
(avtocesta in hitra cesta)

(1) Na avtocesto ali hitro cesto, lahko zapeljejo in vozijo po njej le vozniki motornih vozil in skupin vozil, ki po deklaraciji proizvajalca dosegajo hitrost, večjo od 60 km/h.

(2) V promet na avtocesti in hitri cesti se sme voznik vključiti in izključiti le na označenih priključkih.

(3) Vozila, ki že vozijo po smernem vozišču avtoceste in hitre ceste, imajo prednost pred vozili, ki se vključujejo v promet na tej cesti.

(4) Voznik, ki se z motornim vozilom vključuje v promet na avtocesti in hitri cesti, mora voziti po pospeševalnem pasu in se z ustrezno hitrostjo vključiti v promet, pri tem pa ne sme ovirati ali ogrožati vozil, ki vozijo po njej.

(5) Voznik, ki se izključuje iz prometa na avtocesti in hitri cesti, se mora z vozilom pravočasno pomakniti na desni prometni pas in brez zmanjševanja hitrosti zapeljati na začetek zaviralnega pasu.

(6) Na avtocesti in hitri cesti z dvema ali več prometnimi pasovi za vožnjo v eno smer, ni dovoljeno voziti po smernem vozišču, namenjenemu vožnji v nasprotni smeri.

(7) Na avtocesti in hitri cesti z dvema ali več prometnimi pasovi za vožnjo v eno smer morajo motorna vozila voziti po skrajnem desnem prometnem pasu, ki ni zaseden z vozili v koloni.

(8) Na avtocesti in hitri cesti, ki ima tri ali več prometnih pasov za promet vozil v eni smeri, smejo vozniki tovornih vozil, katerih največja dovoljena masa presega 3,5 t, in vozniki vozil in skupin vozil, daljših od 7 m, voziti le po dveh prometnih pasovih, ki sta na desni strani smernega vozišča. Vozniki tovornih vozil smejo prehitovati na avtocestah in hitrih cestah le na delih, kjer to ni prepovedano s prometno signalizacijo.

(9) Pri vožnji ponoči s kratkimi žarometi po avtocesti in hitri cesti, ki ima dva ali več prometnih pasov za vožnjo v eno smer, hitrosti ni treba prilagoditi vidni razdalji, če:

- so dobro vidne pozicijske svetilke spredaj vozečega vozila;
- je rob vozišča oziroma robnega ali odstavnega pasu označen z odsevniki za označevanje poteka ceste;
- so pričakovane ovire pravočasno vidne tudi brez uporabe dolgih žarometov.

(10) Na vozišču avtoceste in hitre ceste je prepovedano obračanje, vzvratna vožnja, ustavitev ali parkiranje.

(11) Na odstavnem pasu ali odstavni niši je prepovedana vožnja, parkiranje ali ustavitev, razen ustavitev v sili in ustavitev zaradi nudenja potrebne pomoči. Voznik vozila, ki je ustavil v sili, mora poskrbeti, da se vozilo takoj odstrani. Če tega ne stori, odstrani vozilo na njegove stroške izvajalec rednega vzdrževanja cest, skladno z določbami zakona, ki ureja ceste.

(12) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka je vožnja na odstavnem pasu kljub označeni robni črti dovoljena, če je to označeno s predpisano spremenljivo prometno signalizacijo.

(13) Na odstavnem pasu ali odstavni niži lahko vozijo in ustavijo vozila:

1. nujne medicinske pomoči, gasilska vozila in vozila zaščite in reševanja pri izvajanju intervencijskih nalog,
2. izvajalca rednega vzdrževanja avtoceste pri pregledu in vzdrževanju ceste ter pri izločanju vozil,
3. upravljavca cestninskih cest, ki jih pri izvajanju nadzora uporabljajo cestninski nadzorniki,
4. finančne uprave pri opravljanju nalog pooblaščenih uradne osebe,
5. policije in vojaške policije pri nadzoru in urejanju cestnega prometa in
6. inšpektorjev pri opravljanju inšpekcijskega nadzora.

Pri tem morajo biti vsa navedena vozila označena s predpisanimi svetlobnimi znaki oziroma s pomičnimi signalnimi ali zapornimi tablami.

(14) V primeru ustavljanja ali zastoja prometa na avtocesti in hitri cesti z dvema ali več prometnimi pasovi za vožnjo v eno smer morajo vozniki med kolonama vozil takoj vzpostaviti reševalni pas, ki je dovolj širok za varno vožnjo intervencijskih vozil. Vozila, ki se ustavljajo ali stojijo na skrajnem levem prometnem pasu, se morajo razvrstiti čim bolj levo, tudi čez robno črto smernega vozišča. Vozila, ki se ustavljajo ali stojijo na ostalih prometnih pasovih, pa se morajo razvrstiti čim bolj desno, tudi čez robno črto smernega vozišča, kar vključuje tudi odstavni pas.

(15) Na vzpostavljenem reševalnem pasu na avtocesti ali hitri cesti z dvema ali več prometnimi pasovi za vožnjo v eno smer je prepovedana vožnja ali ustavitev, razen vožnje ali ustavitve vozil s prednostjo, vozil za spremstvo ter vozil upravljavca avtocest in hitrih cest, ki so na intervencijski vožnji.

(16) Avtobus in tovorno vozilo z največjo dovoljeno maso vozila nad 3.500 kg je dovoljeno parkirati za največ 25 ur le na označenih parkirnih mestih, skladno s postavljenimi prometno signalizacijo. Če je promet tovornih vozil z odredbo o omejitvi ali prepovedi prometa omejen ali prepovedan za več kot 25 ur, je dovoljeno parkiranje za čas omejitve ali prepovedi prometa tovornih vozil.

(17) Motorno vozilo z največjo dovoljeno maso vozila do 3.500 kg je dovoljeno parkirati le na označenih parkirnih mestih, skladno s postavljenimi prometno signalizacijo.

(18) Voznik na notranji strani vetrobranskega stekla, na način, ki ga določi upravljavec avtoceste in hitre ceste, vidno označi čas in datum začetka parkiranja. Upravljavec avtocest in hitrih cest v skladu s pravilnikom, ki ureja prometno signalizacijo in prometno opremo na cestah, označi počivališča s predpisano prometno signalizacijo, ki voznike obvešča o dovoljenem času parkiranja ter obveznosti označitve časa in datuma začetka parkiranja na označenih parkirnih mestih.

(19) Vozilo, ki je parkirano zunaj označenega parkirnega mesta ali je parkirano na označenem parkirnem mestu več kot 30 dni, na podlagi odredbe pooblaščenih uradne osebe odstrani pristojni izvajalec rednega vzdrževanja cest, ki lahko v primeru zapuščenega vozila, poseže v vozilo, da pridobi identifikacijsko številko vozila. Odstranjeno vozilo lahko upravljavec avtocest in hitrih cest po treh mesecih uniči ali proda. Odstranitev vozila se opravi na stroške lastnika vozila.

(20) Višino stroškov, potrebnih za odstranitev in hrambo vozila ter namestitev, odstranitev ali poškodovanje tehnične naprave, ki preprečuje nadaljevanje vožnje, določi upravljavec avtocest in hitrih cest.

(21) Parkiranje samo priklopnega vozila na avtocesti in hitri cesti je prepovedano.

(22) Na vozilo, parkirano v nasprotju z določbo petnajstega in šestnajstega odstavka tega člena, za katero ni mogoče ugotoviti lastnika, se namesti tehnična naprava, ki preprečuje nadaljevanje vožnje. Tehnična naprava se odstrani po ugotovitvi lastnika ali najpozneje po tridesetih dneh po namestitvi. Če lastnik po tridesetih dneh ni ugotovljen, vozilo na podlagi odredbe pooblaščenih uradne osebe odstrani pristojni izvajalec rednega vzdrževanja cest. Namestitev in odstranitev tehnične naprave, ki preprečuje nadaljevanje vožnje opravi upravljavec avtocest in hitrih cest na stroške

lastnika ali voznika vozila. Lastniku ali vozniku vozila se zaračunajo tudi stroški poškodovanja tehnične naprave, ki je posledica ravnanja lastnika ali voznika vozila.

(23) Pešci ne smejo stopiti na avtocesto in hitro cesto ali hoditi po njej.

(24) Prepoved iz prejšnjega odstavka ne velja za:

1. policiste in vojaške policiste pri opravljanju uradnih nalog;
2. osebe, ki opravljajo ogled prometne nesreče ali so vključene v ogled;
3. zdravstvene delavce, gasilce in druge osebe, ki nudijo in zagotavljajo potrebno pomoč;
4. inšpektorje, pristojne za nadzor cest in druge pooblaščen delavce, kadar nadzirajo stanje cest, ter upravljavce cestninskih cest, kadar izvajajo nadzor;
5. pooblaščen uradne osebe finančne uprave pri opravljanju njenih nalog;
6. delavce, ki delajo na označenem gradbišču na avtocesti in hitri cesti;
7. delavce izvajalca rednega vzdrževanja cest in cestninske blagajnike pri opravljanju delovnih nalog;
8. izvajalce izrednega prevoza, ki zaradi okvare vozila obstanejo na avtocesti, pri označevanju ovire ali pomagajo pri prehodih preko cestninskih postaj ali gradbišč ter
9. voznika ali potnika vozila, ustavljenega v sili na odstavnem pasu.

(25) Z globo 150 eurov se kaznuje za prekršek voznik ali pešec, ki ravna v nasprotju z določbo prvega, sedmega, sedemnajstega, osemnajstega ali triindvajsetega odstavka tega člena.

(26) Z globo 200 eurov se kaznuje za prekršek voznik, ki ravna v nasprotju z določbo četrtega, petega ali trinajstega odstavka tega člena.

(27) Z globo 300 eurov se kaznuje za prekršek voznik, ki ravna v nasprotju z določbo drugega, osmega, desetega, enajstega, šestnajstega ali enaindvajsetega odstavka tega člena.

(28) Z globo 500 eurov se kaznuje za prekršek voznik, ki ravna v nasprotju z določbo štirinajstega ali petnajstega odstavka tega člena. Vozniku motornega vozila se izrečejo tudi 3 kazenske točke.

(29) Z globo 1.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, katerega voznik ravna v nasprotju z določbo enajstega, šestnajstega ali enaindvajsetega odstavka tega člena, njihova odgovorna oseba pa z globo 300 eurov.

(30) Z globo najmanj 1.200 eurov se kaznuje za prekršek voznik, ki vozi vozilo na avtocesti in hitri cesti v nasprotju z določbo šestega odstavka tega člena. Vozniku motornega vozila se izreče tudi 18 kazenskih točk.«.

3. člen

V 101. členu se v devetem odstavku za besedo »člena« črta vejica in besedilo »in voznik, ki ravna v nasprotju z določbo petega odstavka tega člena«.

Za devetim odstavkom se doda nov deseti odstavek, ki se glasi:

»(10) Z globo 500 eurov se kaznuje za prekršek voznik, ki ravna v nasprotju z določbo petega odstavka tega člena. Vozniku se izrečejo tudi 3 kazenske točke.«.

Dosedanja deseti in enajsti odstavek postaneta enajsti in dvanajsti odstavek.

KONČNA DOLOČBA

4. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

Sprememba določbe 15.a člena ZPrCP (pooblastila cestninskega nadzora)

Zaradi spremembe 30. člena ZPrCP se v 15.a členu spremeni besedilo osme alineje 15.a člena ZPrCP (sklicevanje na posamezne odstavke). Poleg tega se dodaja pooblastilo cestninskega nadzora za izvajanje nadzora nad veljavno določbo enaindvajsetega odstavka 30. člena ZPrCP oziroma novo določbo dvaindvajsetega odstavka 30. člena ZPrCP.

K 2. členu:

Sprememba določbe 30. člena ZPrCP (avtocesta in hitra cesta)

Reševalni pas je vzpostavljen prostor med kolonama oziroma kolonami vozil na avtocesti ali hitri cesti z dvema ali več prometnimi pasovi za vožnjo v eno smer, ki omogoča intervencijskim vozilom (motornim vozilom, ki so posebej označena in so na izvrševanju določenih nalog) izvedbo nujnih nalog, potrebnih za reševanje življenja ali premoženja oziroma za preprečitev nastanka velike materialne škode.

V praksi je vse več primerov nespoštovanja pomena reševalnega pasu, tako ob sami vzpostavitvi (vozniki vozil v primerih ustavljanja ali zastoja ne vzpostavijo reševalnega pasu), kot tudi v primerih, ko je reševalni pas vzpostavljen (vožnja vozil, ki niso intervencijska vozila, po vzpostavljenem reševalnem pasu).

V spremenjeni določbi 30. člena ZPrCP se dodaja nov petnajsti odstavek, ki določa prepoved vožnje ali ustavitve na vzpostavljenem reševalnem pasu na avtocesti in hitri cesti z dvema ali več prometnimi pasovi za vožnjo v eno smer. Prepoved ne velja za vozila s prednostjo, vozila za spremstvo ter vozila upravljavca avtocest in hitrih cest, ki so intervencijski vožnji.

Za kršitev materialne določbe novega petnajstega odstavka 30. člena ZPrCP se določa globa, in sicer 500 eurov in 3 kazenske točke, ki se za kršitev izrečejo vozniku motornega vozila. Kazenska določba se predpisuje za voznika, ki se vozi ali ustavi na vzpostavljenem reševalnem pasu ter s takšnim ravnanjem vozilom, ki so na intervencijski vožnji, preprečuje izvedbo nujnih nalog, potrebnih za reševanje življenja ali premoženja oziroma za preprečitev nastanka velike materialne škode.

V novem osemindvajsetem odstavku 30. člena ZPrCP se predlaga tudi višja globa za voznika, ki v primeru ustavljanja ali zastoja prometa na avtocesti in hitri cesti z dvema ali več prometnimi pasovi za vožnjo v eno smer ne vzpostavi takoj reševalnega pasu, ki je dovolj širok za varno vožnjo vozil, ki so na intervencijski vožnji. Za voznika se za kršitev štirinajstega odstavka 30. člena ZPrCP določa višja globa, in sicer globa v višini 500 eurov (prej 200 eurov) in 3 kazenske točke, ki se v primeru ugotovljene kršitve izrečejo vozniku motornega vozila.

K 3. členu:

Sprememba določbe 101. člena ZPrCP (posebni svetlobni znaki vozil s prednostjo in vozil za spremstvo)

Vozila s prednostjo in vozila za spremstvo so motorna vozila, na katerih se za izvršitev določenih nujnih nalog uporabljajo posebni svetlobni in zvočni znaki. Posebne svetlobne in zvočne znake na vozilih s prednostjo je dovoljeno uporabljati samo za izvedbo nujnih nalog, potrebnih za reševanje življenja ali premoženja oziroma za preprečitev nastanka velike materialne škode.

V praksi je vse več primerov nespoštovanja pomena posebnih svetlobnih in zvočnih znakov (največji porast kršitev je opazen pri priključitvi vozilu s prednostjo).

Pri določanju višine sankcije se je proučila ureditev v drugih državah članicah Evropske unije, poleg tega se je sledilo načelu sorazmernosti (višina določene sankcije mora biti sorazmerna glede na zasledovalni cilj, ki je večja varnost vseh udeležencev v cestnem prometu).

V novem desetem odstavku 101. člena ZPrCP se predlaga višja globa za priključitev vozilu s prednostjo, vozilu za spremstvo ali vozilu v spremstvu ali za prehitevanje teh. Za voznika se za kršitev

petega odstavka 101. člena ZPrCP določa globa v višini 500 eurov (prej 300 eurov) in 3 kazenske točke, ki se v primeru ugotovljene kršitve izrečejo vozniku motornega vozila.

K 4. členu:

Končna določba (začetek veljavnosti)

Določa se splošni petnajstdnevni rok za uveljavitev zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

15.a člen (pooblastila cestninskega nadzora)

Cestninski nadzorniki na cestninskih cestah izvajajo nadzor nad določbami tega zakona:

- prvega, drugega (razen potrdila o poklicnih vozniških izkušnjah pri opravljanju prevoza skupine otrok) in tretjega (samo pregled tovora) odstavka 16. člena,
- 5., 6. in 7. točke prvega odstavka 17. člena,
- 18. člena,
- prvega, drugega, četrtega, petega, šestega in sedmega odstavka 27. člena,
- 28. člena,
- 28.a člena,
- prvega, tretjega, četrtega in petega odstavka 29. člena,
- osmega, enajstega, petnajstega, šestnajstega, sedemnajstega, osemnajstega, devetnajstega in dvajsetega odstavka 30. člena,
- 98. člena,
- šestega odstavka 99. člena,
- 1. in 2. točke tretjega odstavka 101. člena.

30. člen (avtocesta in hitra cesta)

(1) Na avtocesto ali hitro cesto, lahko zapeljejo in vozijo po njej le vozniki motornih vozil in skupin vozil, ki po deklaraciji proizvajalca dosegajo hitrost, večjo od 60 km/h.

(2) V promet na avtocesti in hitri cesti se sme voznik vključiti in izključiti le na označenih priključkih.

(3) Vozila, ki že vozijo po smernem vozišču avtoceste in hitre ceste, imajo prednost pred vozili, ki se vključujejo v promet na tej cesti.

(4) Voznik, ki se z motornim vozilom vključuje v promet na avtocesti in hitri cesti, mora voziti po pospeševalnem pasu in se z ustrezno hitrostjo vključiti v promet, pri tem ne sme ovirati ali ogrožati vozil, ki vozijo po njej.

(5) Voznik, ki se izključuje iz prometa na avtocesti in hitri cesti, se mora z vozilom pravočasno pomakniti na desni prometni pas in brez zmanjševanja hitrosti zapeljati na začetek zaviralnega pasu.

(6) Na avtocesti in hitri cesti z dvema ali več prometnimi pasovi za vožnjo v eno smer, ni dovoljeno voziti po smernem vozišču, namenjenemu vožnji v nasprotni smeri.

(7) Na avtocesti in hitri cesti z dvema ali več prometnimi pasovi za vožnjo v eno smer morajo motorna vozila voziti po skrajnem desnem prometnem pasu, ki ni zaseden z vozili v koloni.

(8) Na avtocesti in hitri cesti, ki ima tri ali več prometnih pasov za promet vozil v eni smeri, smejo vozniki tovornih vozil, katerih največja dovoljena masa presega 3,5 t, in vozniki vozil in skupin vozil, daljših od 7 m, voziti le po dveh prometnih pasovih, ki sta na desni strani smernega vozišča. Vozniki tovornih vozil smejo prehitevati na avtocestah in hitrih cestah le na delih, kjer to ni prepovedano s prometno signalizacijo.

(9) Pri vožnji ponoči s kratkimi žarometi po avtocesti in hitri cesti, ki ima dva ali več prometnih pasov za vožnjo v eno smer, hitrosti ni treba prilagoditi vidni razdalji, če:

- so dobro vidne pozicijske svetilke spredaj vožečega vozila;

- je rob vozišča oziroma robnega ali odstavnega pasu označen z odsevniki za označevanje poteka ceste;
- so pričakovane ovire pravočasno vidne tudi brez uporabe dolgih žarometov.

(10) Na vozišču avtoceste in hitre ceste je prepovedano obračanje, vzratna vožnja, ustavitev ali parkiranje.

(11) Na odstavnem pasu ali odstavni niši je prepovedana vožnja, parkiranje ali ustavitev, razen ustavitev v sili in ustavitev zaradi nudenja potrebne pomoči. Voznik vozila, ki je ustavil v sili, mora poskrbeti, da se vozilo takoj odstrani. Če tega ne stori, odstrani vozilo na njegove stroške izvajalec rednega vzdrževanja cest, skladno z določbami zakona, ki ureja ceste.

(12) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka je vožnja na odstavnem pasu kljub označeni robni črti dovoljena, če je to označeno s predpisano spremenljivo prometno signalizacijo.

(13) Na odstavnem pasu ali odstavni niši lahko vozijo in ustavijo vozila:

1. nujne medicinske pomoči, gasilska vozila in vozila zaščite in reševanja pri izvajanju intervencijskih nalog,
2. izvajalca rednega vzdrževanja avtoceste pri pregledu in vzdrževanju ceste ter pri izločanju vozil,
3. upravljavca cestninskih cest, ki jih pri izvajanju nadzora uporabljajo cestninski nadzorniki,
4. policije in vojaške policije pri nadzoru in urejanju cestnega prometa in
5. inšpektorjev pri opravljanju inšpekcijskega nadzora.

Pri tem morajo biti vsa navedena vozila označena s predpisanimi svetlobnimi znaki oziroma s pomičnimi signalnimi ali zapornimi tablam.

(14) V primeru ustavljanja ali zastoja prometa na avtocesti in hitri cesti z dvema ali več prometnimi pasovi za vožnjo v eno smer morajo vozniki med kolonama vozil takoj vzpostaviti reševalni pas, ki je dovolj širok za varno vožnjo intervencijskih vozil. Vozila, ki se ustavljajo ali stojijo na skrajnem levem prometnem pasu, se morajo razvrstiti čim bolj levo, tudi čez robno črto smernega vozišča. Vozila, ki se ustavljajo ali stojijo na ostalih prometnih pasovih, pa se morajo razvrstiti čim bolj desno, tudi čez robno črto smernega vozišča, kar vključuje tudi odstavni pas.

(15) Pešci ne smejo stopiti na avtocesto in hitro cesto ali hoditi po njej.

(16) Prepoved iz prejšnjega odstavka ne velja za:

1. policiste in vojaške policiste pri opravljanju uradnih nalog;
2. osebe, ki opravljajo ogled prometne nesreče ali so vključene v ogled;
3. zdravstvene delavce, gasilce in druge osebe, ki nudijo in zagotavljajo potrebno pomoč;
4. inšpektorje, pristojne za nadzor cest in druge pooblaščen delavce, kadar nadzirajo stanje cest, ter upravljavce cestninskih cest, kadar izvajajo nadzor;
5. delavce, ki delajo na označenem gradbišču na avtocesti in hitri cesti;
6. delavce izvajalca rednega vzdrževanja cest in cestninske blagajnike pri opravljanju delovnih nalog;
7. izvajalce izrednega prevoza, ki zaradi okvare obstane na avtocesti, pri označevanju ovire ali pomagajo pri prehodih preko cestninskih postaj ali gradbišč ter
8. voznika ali potnika vozila, ustavljenega v sili na odstavnem pasu.

(17) Z globo 150 eurov se kaznuje za prekršek voznik ali pešec, ki ravna v nasprotju z določbo prvega, sedmega ali petnajstega odstavka tega člena.

(18) Z globo 200 eurov se kaznuje za prekršek voznik, ki ravna v nasprotju z določbo četrtega, petega, trinajstega ali štirinajstega odstavka tega člena.

(19) Z globo 300 eurov se kaznuje za prekršek voznik, ki ravna v nasprotju z določbo drugega, osmega, desetega ali enajstega odstavka tega člena.

(20) Z globo najmanj 1.200 eurov se kaznuje za prekršek voznik, ki vozi vozilo na avtocesti in hitri cesti v nasprotju z določbo šestega odstavka tega člena. Vozniku motornega vozila se izreče tudi 18 kazenskih točk.

101. člen

(posebni svetlobni znaki vozil s prednostjo in vozil za spremstvo)

(1) Vozila s prednostjo in vozila za spremstvo so motorna vozila, na katerih se za izvršitev določenih nujnih nalog uporabljajo posebni svetlobni in zvočni znaki.

(2) Posebni svetlobni in zvočni znaki so:

1. Na vozilu s prednostjo:
 - najmanj dve posebni opozorilni svetilki, ki oddajata svetlobo modre barve (v nadaljnjem besedilu: modra svetilka). Ne glede na to določbo se sme za zagotavljanje prednosti na vozilih policije brez policijskih oznak izjemoma uporabljati samo ena modra svetilka. Ta svetlobni znak se sme na teh vozilih uporabiti tudi za opozarjanje na nesrečo, zgostitev prometa ali druge okoliščine, ki predstavljajo nevarnost za udeležence cestnega prometa;
 - zvočni znak spreminjajoče se frekvence (sirena).
2. Na vozilu za spremstvo:
 - posebni opozorilni svetilki, od katerih ena oddaja svetlobo modre barve in druga svetlobo rdeče barve (v nadaljnjem besedilu: rdeča in modra svetilka);
 - zvočni znak spreminjajoče se frekvence (sirena).

Modra oziroma rdeča in modra svetilka se uporabljata skupaj s sireno. Na vozilih s prednostjo ali vozilih za spremstvo se lahko uporablja tudi svetlobni znak z dolgima žarometoma, ki enakomerno izmenično utripata, vendar le podnevi.

(3) Pomen posebnih svetlobnih in zvočnih znakov:

1. modra svetilka: udeleženci cestnega prometa morajo takoj dati prosto pot vozilu, ki daje tak znak. Vozniki se morajo z vozili umakniti k robu vozišča, če je zaradi neovirane vožnje vozila s prednostjo potrebno, morajo ustaviti ob robu ali zunaj vozišča, drugi udeleženci cestnega prometa se morajo umakniti z vozišča;
2. modra svetilka in svetlobna tabla: voznik mora postopno zmanjšati hitrost in ravnati po odredbi, izpisani na svetlobni tabli;
3. modra svetilka in kratek zvočni znak s sireno: voznik, za katerim vozi policijsko vozilo, ki daje tak znak, mora postopno zmanjšati hitrost in ustaviti ob robu ali zunaj vozišča. Voznik in potniki ne smejo izstopiti iz oziroma z vozila, dokler jim policist tega ne dovoli;
4. rdeča in modra svetilka: vozniki morajo takoj ustaviti vozila, drugi udeleženci cestnega prometa se morajo takoj umakniti z vozišča, in dati vozilu, ki daje tak znak, in vozilu oziroma vozilom, ki ga spremlja, prosto pot. Vozniki morajo ustaviti vozila ob robu ali zunaj vozišča. Vožnjo smejo nadaljevati šele, ko odpelje mimo vozilo, vozili oziroma vsa vozila v koloni, vključno z zaključnim vozilom, ki daje znake z rdečo in modro svetilko.

(4) Voznikom vozil s prednostjo, vozil za spremstvo in vozil v spremstvu ni treba upoštevati prometnih pravil in prometne signalizacije, vendar morajo voziti na tak način in s takšno hitrostjo, da ves čas obvladujejo vozilo in da ne ogrožajo drugih udeležencev cestnega prometa ali njihovega premoženja.

(5) Prepovedano se je priključiti vozilu s prednostjo, vozilu za spremstvo ali vozilu v spremstvu ali jih prehiteti.

(6) Vozilo s prednostjo ali vozilo za spremstvo sme med vožnjo izjemoma uporabljati tudi samo posebne svetlobne znake brez sirene, kadar je ob zadostni vidnosti tega vozila zagotovljena varnost udeležencev cestnega prometa, vozilo s prednostjo pa tudi, kadar s temi znaki opozarja na nesrečo, zgostitev prometa ali druge okoliščine, ki predstavljajo nevarnost za udeležence cestnega prometa.

(7) Naprave za dajanje posebnih svetlobnih in zvočnih znakov iz tega člena smejo biti nameščene samo na vozilih, na katerih jih je dovoljeno uporabljati.

(8) Z globo 80 eurov se kaznuje za prekršek voznik, ki ravna v nasprotju z določbo petega ali sedmega odstavka tega člena ali drug udeleženec cestnega prometa, ki ravna v nasprotju z določbo 1., 2. ali 4. točke tretjega odstavka tega člena.

(9) Z globo 160 eurov se kaznuje za prekršek voznik, ki ravna v nasprotju z določbo 1., 2. ali 4. točke tretjega odstavka tega člena ter potnik, ki ravna v nasprotju z določbo 3. točke tretjega odstavka tega člena.

(10) Z globo 500 eurov se kaznuje za prekršek voznik, ki ravna v nasprotju z določbo 3. točke tretjega odstavka tega člena. Vozniku motornega vozila se izreče tudi 5 kazenskih točk.

(11) Z globo 2.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, ki ravna v nasprotju z določbo sedmega odstavka tega člena, njihova odgovorna oseba pa z globo 80 eurov. Z globo 80 eurov se kaznuje za prekršek tudi odgovorna oseba državnega organa ali organa samoupravne lokalne skupnosti, ki ravna v nasprotju z določbami tega člena.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

Skladno s prvo in tretjo alinejo prvega odstavka 142. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17, 46/20, 105/21 – odl. US, 111/21, 58/23 in 35/24) se predlaga, da se predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o pravilih cestnega prometa obravnava po skrajšanem postopku, saj gre za manj zahtevne spremembe in dopolnitve Zakona o pravilih cestnega prometa.

VI. PRILOGE

- MSP-test